

BOSNA I HERCEGOVINA
APELACIONI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 0 P 003284 16 Gž 2
Brčko, 22.02.2017. godine

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE!

Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u vijeću sastavljenom od sudija Tešić Dragane kao predsjednika vijeća, Gligorević Ruže i Klaić Ilje kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice A. M. iz B., koju zastupa punomoćnik M. M., advokat iz B., protiv tuženog B. A. iz G. S., koga zastupa punomoćnik M. Mi., advokat iz B., radi utvrđivanja bračne tekovine, v.sp. 50.000,00 KM, odlučujući o žalbi tuženog izjavljenoj protiv presude Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 0 P 003284 16 P 2 od 16.09.2016. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 22.02.2017. godine donio je slijedeću

P R E S U D U

Žalba tuženog B. A. iz G. S. se odbija i presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 0 P 003284 16 P 2 od 16.09.2016. godine u stavu prvom izreke POTVRĐUJE.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 0 P 003284 16 P 2 od 16.09.2016. godine i rješenjem o ispravci presude od 03.11.2016. godine odlučeno je kako slijedi:

„Utvrđuje se da bračnu tekovinu A.M. i B. A. čine nekretnine oznake k.č. br. 2865 zvana „P.“ k.o. S. G. ukupne površine 771 m² koju čine: dvorište površine 500 m² i stambena zgrada na sprat br. 1 površine 104 m², te se utvrđuje da je udio tužiteljice A. M. u sticanju ove nekretnine ½, a što je tuženi B. A. dužan priznati i dozvoliti da se tužiteljica A.M. upiše kao suvlasnik navedene nekretnine u javnim knjigama sa suvlasničkim dijelom od ½, a sve u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Odbija se tužiteljica sa tužbenim zahtjevom koji glasi:

Utvrđuje se da bračnu tekovinu A. M. i B. A. čine nekretnine oznake k.č. br. 2865 zvana „P.“ k.o. S. G. ukupne površine 771 m² koju čine: voćnjak 3. klase površine 52 m², prizemna pomoćna zgrada broj 2 površine 62 m², prizemna pomoćna zgrada broj 3 površine 30 m² i prizemna pomoćna zgrada broj 4 površine 23 m², te se utvrđuje da je udio

tužiteljice A.M. u sticanju ove nekretnine $\frac{1}{2}$, a što je tuženi B. A. dužan priznati i dozvoliti da se tužiteljica A. M. upiše kao suvlasnik navedene nekretnine u javnim knjigama sa suvlasničkim dijelom od $\frac{1}{2}$, a sve u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Svaka stranka snosi svoje troškove parničnog postupka.“

Protiv navedene presude tuženi je blagovremeno izjavio žalbu kojom pobija stav prvi izreke zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine žalbu uvaži, te preinači prvostepenu presudu, tako da odbije tužbeni zahtjev tužiteljice u cijelosti, a tuženom dosudi troškove parničnog postupka ili da ukine prvostepenu presudu i predmet vrati na ponovni postupak.

Nakon što je ispitaio prvostepenu presudu u smislu člana 330. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 8/09, 52/10 i 27/14 - u daljem tekstu Zakon o parničnom postupku) ovaj sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Tužiteljica traži (tužbeni zahtjev preciziran je na ročištu 06.07.2015. godine) da sud utvrdi da bračnu tekovinu stranaka (tužiteljice A.M. i tuženog B. A.) čine nekretnine označene kao k.č. broj 2865 zv. „P.“ (ukupne površine 771 m²) koju čine: dvorište površine 500 m² i stambena zgrada na sprat broj 1 površine 104 m² upisane u Pl. broj ... k.o. S. G. i pomoćni objekti broj 2 (prizemna pomoćna zgrada površine 62 m²) broj 3 (prizemna pomoćna zgrada površine 30 m²) i broj 4 (prizemna pomoćna zgrada površine 23 m²) upisane u Pl. broj ... k.o. S. G., te da je njen udio na ovim nekretninama $\frac{1}{2}$ dijela i da tuženi dozvoli da se tužiteljica upiše u javnim knjigama sa svojim suvlasničkim dijelom od $\frac{1}{2}$.

Tuženi je osporio tužbeni zahtjev tužiteljice kao neosnovan u cijelosti i istakao da je sredstvima ostvarenim radom u Nj. uz pomoć svoje braće B. I. i B.M. izgradio porodičnu stambenu zgradu u kojoj su tužiteljica i tuženi živjeli s djecom i majkom tuženog od 1976. godine, koja je u toku rata devastirana (skoro uništena), pa je tuženi po povratku iz Nj. 1996. godine sa sadašnjom suprugom u obnovu kuće, koja je trajala do 2006. godine, uložio znatna sredstva (tvrdi da je uložio iznos od 170.000,00 KM). Predložio je da sud odbije tužbeni zahtjev tužiteljice kao neosnovan i obaveže je da tuženom naknadi troškove postupka.

Nakon provedenog dokaznog postupka prvostepeni sud je o tužbenom zahtjevu tužiteljice odlučio presudom broj 96 0 P 003284 08 P od 07.10.2015. godine, koju je Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, uvažavanjem žalbe tužiteljice A. M. i žalbe tuženog B. A., ukinuo i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovni postupak i odlučivanje uz odgovarajuće upute.

Prvostepeni sud je o tužbenom zahtjevu tužiteljice odlučio kao u izreci prvostepene presude (djelimično je usvojio tužbeni zahtjev tužiteljice) iz razloga datih u obrazloženju te presude, koji se svode na to da je prvostepeni sud na osnovu izvedenih dokaza i ocjene istih utvrdio da je bračna zajednica stranaka trajala od 14.09.1968. godine do 30.09.1986. godine, u kojoj su rođene njihove dvije kćeri (J. 1969. godine i S. 1970.

godine). Nakon zasnivanja bračne zajednice stranke su s djecom i majkom tuženog živjeli u porodičnoj kući tuženog. U toku 1970. godine tuženi je otišao na rad u Nj., gdje je ostao do 1996. godine. Tužiteljica je živjela sa djecom stranaka u zajedničkom domaćinstvu sa majkom tuženog u porodičnoj kući tuženog, nakon što je u toku 1976. godine izgrađena nova kuća (prizemlje, sprat i potkrovlje) svi su se uselili u tu kuću, koja je izgrađena na zemljištu majke tuženog, nedaleko od stare kuće tuženog. Nakon što je u toku 1986. godine prestala bračna zajednica stranaka, tužiteljica je podnijela tužbu protiv tuženog radi utvrđivanja njenog udjela u imovini stečenoj u bračnoj zajednici i postupak je vođen pod brojem P-1365/86, ali je zbog ratnih dejstava postupak prekinut rješenjem od 25.11.1993. godine, a nakon toga Osnovni sud u Brčkom donio je rješenje kojim se tužba smatra povučenom.

Prema činjeničnom utvrđenju tuženi je 1991. godine zasnovao vanbračnu zajednicu sa B. R., s kojom se, nakon smrti majke (1995. godine), vratio iz Nj. u G.S. 1996. godine, a vjenčali su se 09.05.2005. godine, koje činjenice među strankama nisu ni sporne.

Tuženi je u postupku pred prvostepenim sudom, kada je saslušan u svojstvu parnične stranke, istakao da su „njegova braća pokrenula da se pravi kuća za majku“, što su potvrdili i svjedoci: B. I. (brat tuženog) i B. R. (supruga tuženog). Njihove iskaze prvostepeni sud nije prihvatio, jer su kontradiktorni iskazima ostalih saslušanih svjedoka, a u postupku, koji je vođen pod brojem P-1365/86-I, braća tuženog B. I. i B. M., kada su saslušani na ročištu 28.03.1989. godine, izjavili su da su kuću gradili tužiteljica i tuženi, novcem tuženog koji je tuženi zarađivao u Nj. i slao za plaćanje radova i nabavku materijala za kuću. U izgradnji kuće pomagala su braća tuženog i to B. I. je dovezio građevinski materijal, a B. M. je fizičkim radom učestvovao u izgradnji (obezbijedio je majstore i iste plaćao novcem koji je tuženi slao iz Nj.), jer su htjeli pomoći tuženom kao najmlađem bratu koji je ostao sa majkom, kako je svjedok B. M. i izjavio pred sudom. Za to vrijeme tužiteljica je doprinosila i učestvovala u izgradnji porodične stambene zgrade obavljajući razne poslove: radila je kao pomoćni radnik, kuhala, prala, hranila majstore, obrađivala zemlju, radila u bašti i oko stoke, te sve kućanske poslove i uz to podizala djecu stranaka. Tada dati iskaz B. I. je promijenio prilikom saslušanja u ovom postupku, kada je, između ostalog, izjavio da tužiteljica M. ništa nije radila po kući kao domaćica, nego je sve kućanske poslove obavljala njegova majka, te da nije pomagala radnicima na gradilištu, niti je spremala hranu za majstore, a da su kuću gradili za njihovu majku, što je i po ocjeni ovog suda, neprihvatljivo, jer se kuća gradi za novozasnovanu porodicu, a ne za staru osobu, a što su i ostali svjedoci izjavili da su kuću tužiteljica i tuženi gradili za svoju porodicu na zemljištu koje im je dala majka tuženog. U postupku nije dokazano suprotno, da je majka tuženog dala predmetno zemljište samo tuženom, a što je bila obaveza tuženog da dokaže.

Naprotiv, pravilnom ocjenom izvedenih dokaza prvostepeni sud je izveo pravilan zaključak da su tužiteljica i tuženi izgradili kuću za svoju porodicu na zemljištu koje su dobili od majke tuženog.

Takav zaključak prvostepenog suda se ničim ne dovodi u pitanje, jer pristrasnost svjedoka B. I., koji je u potpunosti promijenio svoj ranije dati iskaz, je očigledna.

Tuženi je osporavao tužbeni zahtjev tužiteljice i navodima da je predmetna kuća parničnih stranaka usljed ratnih dejstava potpuno devastirana, te da su od iste, poslije rata, „ostala samo četiri zida“, te da je u renoviranje kuće koje je, po navodima tuženog, trajalo od 1996. godine do 2006. godine uložio novčani iznos od 170.000,00 KM (prema procjeni vještaka građevinske struke, koji nalaz je vještak uradio na osnovu iskaza tuženog, te svjedoka B. R. i B. I. iznos uloženi sredstava je 114.369,00 KM, od čega u stambeni objekat iznos od 61.890,00 KM, a preostali iznos uloženi su u pomoćne objekte). Prema navodima tuženog novčana sredstva za tu svrhu obezbijedena su od prodatog pmv. „M.“, te da je navodno u renoviranje kuće uloženi i novčani iznos od 50.000,00 KM, koji je supruga tuženog B. R. dobila kao otpremninu. Međutim, prvostepeni sud nije prihvatio te navode tuženog, kao ni iskaze svjedoka: B. I., B. R., K. J. i T. S. koji su izjavili da su poslije rata od kuće „ostala samo četiri zida“, a iz razloga navedenih u obrazloženju prvostepene presude, a koji se svode na to da je prvostepeni sud upoređujući fotografije iz jula 1984. godine na kojima tužiteljica u narodnoj nošnji stoji na stepenicama ispred kuće sa fotografijama iz aprila 2012. godine, koje se nalaze u prilogu nalaza vještaka građevinske struke K. I., utvrdio da je ograda na stepenicama potpuno ista, kao i ukrasni fasadni blokovi u prizemlju kuće, zatim potporni stubovi na stepenicama izgrađeni su od ukrasne cigle i potpuno su isti, kao i ograda na balkonu na drugom spratu, sve je potpuno isto kao na fotografijama iz 1984. godine, a tuženi je dogradio samo verandu na kući, koja nije postojala na kući stranaka iz 1984. godine, koja činjenica među strankama nije sporna.

U razlozima pobijane presude prvostepenog suda dalje je navedeno da tuženi nije dokazao svoje tvrdnje o uloženi sredstvima u obnovu kuće (popravke krova, zamjena prozora, popravke fasade, oluka) ni na koji način, niti je predložio saslušanje svjedoka koji su izvodili radove (kao majstori ili pomoćni radnici), izuzev svjedoka T.S., koji je izjavio da je oko 3 godine radio na obnavljanju kuće stranaka, te da je navodno s njim radilo još šest osoba, a da nijedno ime tih ljudi nije pomenuo, pa je, po ocjeni ovog suda, pravilno prvostepeni sud iskaz ovog svjedoka ocijenio kao neuvjerljiv i kao takav nije vjerodostojan za utvrđenje relevantnog činjeničnog stanja. U nedostatku drugih dokaza, kao što su računi o nabavci građevinskog materijala, te potvrde o plaćanju naknade majstorima za izvedene radove (istina, zbog vremenske distance to je teško i imati), prvostepeni sud je pravilno zaključio da tuženi, u postupku pred prvostepenim sudom nije dokazao da je porodična stambena zgrada stranaka u potpunosti obnovljena poslije rata sredstvima tuženog i njegove sadašnje supruge, koji su, prema navodima tuženog, od kuće od koje su „ostala samo četiri zida“ obnavljanjem izgradili sasvim drugi novi neuporedivo vredniji stambeni objekat.

Normalno je i sasvim logično da se stambeni objekat u kojem porodica živi održava, popravljaju dotrajali dijelovi i uklanjaju oštećenja sa poboljšanjem funkcionalnosti i estetskog izgleda objekta (postavljanje nove fasade i sl.), što je, nema sumnje, i tuženi uradio, ali kako je te dodatne radove tuženi izveo nakon prestanka bračne zajednice, bez postignutog sporazuma sa tužiteljicom, tuženi, koji je na taj način uvećao vrijednost stambenog objekta, može prema tužiteljici postaviti obligaciono-pravni zahtjev, kako je i u razlozima presude prvostepenog suda navedeno.

Nije sporno da je porodična stambena zgrada stranaka izgrađena na zemljištu majke tuženog (500 m²), koja je, kako je u postupku utvrđeno dala taj dio parcele k.č. broj 2865 i tužiteljici i tuženom radi izgradnje porodične kuće za njihovu porodicu, u kojoj

kući je i ona živjela s njima od 1976. godine do kraja života (1995. godine), kako je pravilno zaključio i prvostepeni sud, ali je pogrešno na ovaj pravni odnos (poklon je učinjen 1975. godine kada su stranke započele izgradnju predmetne stambene zgrade) primijenio odredbe Porodičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“ broj 23/07), koji je stupio na snagu 04.08.2007. godine, a primjenjuje se od 04.11.2007. godine, jer, prema pravilu o vremenskom važenju zakona, na određeni pravni odnos primjenjuje se zakon koji je bio na snazi kada je taj pravni odnos nastao. U ovoj pravnoj stvari pravni odnos nastao je, u svakom slučaju, prije stupanja na snagu Porodičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, pa se na ovaj pravni odnos imaju primijeniti odredbe Porodičnog zakona SR Bosne i Hercegovine („Službeni list SR Bosne i Hercegovine“ broj 21/79), koji je tada bio na snazi.

Odredba člana 264. stav 3. Porodičnog zakona SR Bosne i Hercegovine glasi: „Pokloni trećih lica učinjeni tokom bračne zajednice (u novcu, stvarima, pružanju pomoći, radom i sl.) ulaze u zajedničku bračnu imovinu, bez obzira koji ih je bračni drug primio, ukoliko drugačije ne proizilazi iz namjene poklona ili se iz okolnosti u momentu davanja poklona može zaključiti da je poklonodavac želio učiniti poklon samo jednom od bračnih drugova“.

Naime, zakonska prezumpcija iz odredbe člana 264. stav 3. Porodičnog zakona SR Bosne i Hercegovine da se pokloni trećih lica učinjeni jednom bračnom drugu u toku trajanja bračne zajednice smatraju imovinom oba bračna druga, je oboriva (radi se o oborivoj pretpostavci) i tuženom je u interesu da dokaže da se iz namjene poklona ili iz okolnosti u momentu kad je poklon učinjen može zaključiti da je poklonodavac (njegova majka) željela poklon učiniti samo njemu, jer je u interesu tuženog da obori tu zakonsku pretpostavku.

Kako tuženi to nije dokazao (majka tuženog-poklonodavac preminula je 1995. godine), prvostepeni sud je, po ocjeni ovog suda, pravilno zaključio da predmetna stambena zgrada predstavlja bračnu tekovinu parničnih stranaka (izgrađena je u toku njihove bračne zajednice njihovim radom i sredstvima za potrebe njihove porodice) izgrađena na zemljištu (placu površine 500 m² koji čini dio k.č. 2865) koje je majka tuženog dala za njih oboje, odnosno za njihovu porodicu (koju čine tužiteljica, tuženi i njihove dvije kćeri), te da je, cijeneći doprinos tužiteljice u sticanju ove imovine njen udio od ½ dijela, kako je pravilno i odlučeno u stavu prvom izreke prvostepene presude, pa je žalbu tuženog valjalo kao neosnovanu odbiti i prvostepenu presudu u pobijanom dijelu (stav prvi izreke) potvrditi, na osnovu člana 335. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Neosnovan je žalbeni navod tuženog da nije izvršena identifikacija nekretnina koje su predmet ovog spora, odnosno nekretnina navedenih u stavu prvom izreke prvostepene presude, koji dio tuženi žalbom i pobija, jer je vještak geometar P. M. izvršio identifikaciju predmetnih nekretnina i u dopuni nalaza od 14.11.2012. godine navedeno je koji objekti se nalaze na kojoj parceli, te da su stambena zgrada stranaka i dvorište površine 500 m², na kojima je utvrđen udio tužiteljice od ½ dijela, označeni kao k.č. broj 2865, samo što je prvostepeni sud propustio da u izreci navede u kojem posjedovnom listu je ta parcela evidentirana, odnosno u kojem zk.ul. je upisana, a što eventualno može biti od značaja za tužiteljicu, koja nije izjavila žalbu, dok tuženog, na čije ime su predmetne nekretnine upisane u javnim knjigama, ne treba to da brine.

Tačan je žalbeni navod tuženog da je prvostepeni sud u dokaznom postupku izvršio uvid u spis Osnovnog suda u Brčkom broj P-1365/86-I u kojem je postupak završen povlačenjem tužbe, ali to što je tužba povučena nije razlog da se, uz saglasnost stranaka, ranije date izjave svjedoka ne preslušaju, odnosno da se ne mogu pročitati njihovi ranije dati iskazi, kako je prvostepeni sud i postupio, te uporedio njihove tada date iskaze sa iskazima datim nakon 15 i više godina u ovom postupku pred prvostepenim sudom, te zbog datih različitih iskaza, pravilno postupio kada je iskaze tih svjedoka (B. I.) ocijenio nepouzdanim. Inače, takav način izvođenja dokaza ni u čemu ne dovodi u pitanje pravilnost i zakonitost prvostepene presude u pobijanom dijelu (stav prvi izreke), jer prvostepeni sud nije kao dokaz koristio spis broj P-1365/86-I (što inače, ne može), nego je iskaze svjedoka tada date uporedio sa iskazima tih svjedoka datim u ovom postupku pred prvostepenim sudom.

Kod neutvrđenog navoda tuženog da su poslije rata od kuće stranaka „ostala samo četiri zida“, prvostepeni sud, shodno tome, nije prihvatio ni nalaz vještaka građevinske struke, koji je procjenu uradio na osnovu iskaza tuženog i svjedoka predloženih od strane tuženog, čije iskaze prvostepeni sud nije prihvatio iz razloga datih na strani četvrtoj, četvrti pasus obrazloženja, pa su neosnovani žalbeni navodi tuženog koji se odnose na nalaz vještaka građevinske struke.

Tuženi žalbom ne pobija prvostepenu presudu u stavu drugom izreke (kojim je odbijen dio tužbenog zahtjeva tužiteljice, koji se odnosi na dio parcele k.č. broj 2865 voćnjak 5. klase površine 52 m² i na prizemne pomoćne zgrade broj 2, 3 i 4) i stavu trećem izreke (odluka o troškovima postupka), pa u tome dijelu presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 0 P 003284 16 P 2 od 16.09.2016. godine ostaje neizmijenjena.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Dragana Tešić